

Sygn. akt I ACa 454/18

POSTANOWIENIE

Kraków dnia 17 lipca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny, w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Robert Jurga

Sędziowie: SSA Hanna Nowicka de Poraj

SSO (del.) Wojciech Żukowski (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 17 lipca 2018 r. na posiedzeniu niejawnym

skargi Gminy (...) K. o wznowienie postępowania w sprawie z powództwa Gminy (...)K. przeciwko A. M. i J. M. o zapłatę, zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 18 czerwca 2015 r. sygn.. akt I ACa 96/14

postanawia: **odrzucić skargę.**

SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Robert Jurga SSO (del.) Wojciech Żukowski

UZASADNIENIE

W dniu 11 kwietnia 2018 r. Gmina (...) K. złożyła skargę o wznowienie na podstawie art. 399 § 1 w zw. z art. 403 § 2 oraz art. 405 k.p.c. postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 18 czerwca 2015 r. (sygn. akt I ACa 96/14) w taki sposób, aby wyrok Sądu Okręgowego z dnia 17 października 2013 r. (sygn. akt I C 431/11) został uchylony a sprawa przekazana do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji wraz z postawieniem mu orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Na uzasadnienie skargi powołano, iż skarżąca uzyskała wiedzę o tym, że pomimo braku jej ujawnienia jako właściciela w dziale II księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości przy ul. (...) ((...)) przysługuje jej legitymacja materialna do domagania się od pozwanych zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z części tej nieruchomości. W sprawie I ACa 96/14 żądanie strony powodowej zostało oddalone z uwagi na brak wykazania legitymacji czynnej, tj. prawa własności nieruchomości, które winno nastąpić – na co wskazał również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 listopada 2016 r. (III CSK 368/15) poprzez odpowiedni wpis w księdze wieczystej. Własność przedmiotowej nieruchomości Gmina nabyła z dniem 27 maja 1990 r. co stwierdzono decyzją Wojewody (...) z dnia 11 lipca 2016 r. stwierdzającą nabycie nieruchomości z mocy prawa w trybie tzw. komunalizacji. Wpis prawa własności Gminy nastąpił dopiero w dniu 29 stycznia 2018 r. przy czym nadal nie jest prawomocny z uwagi na złożoną skargę.

W prowadzonej bliźniaczej sprawie I C 1369/15 Sąd Okręgowy w K. w dniu 11 stycznia 2018 r. wydał wyrok, w którego motywach uznał, że pomimo braku prawomocnego wpisu do księgi wieczystej Gminie przysługuje legitymacja czynna w postępowaniu. Aby zabezpieczyć się przed ewentualnym zarzutem niezachowania terminu wystąpienia ze skarga o wznowienie postępowania, strona powodowa składa skargę, przyjmując początek terminu od ogłoszenia w/w wyroku, tj. od dnia 11 stycznia 2018 r.

W piśmie z dnia 5 czerwca 2018 r. skarżąca sprecyzowała, że o tym, że decyzja Wojewody (...) z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie stwierdzenia nabycia własności nieruchomości z mocy prawa z dniem 27 maja 1990 r. stała się ostateczna dowiedziała na początku sierpnia 2016 r. Zarzuciła, że w tym czasie na rozpatrzenie oczekiwała skarga kasacyjna od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 18 czerwca 2015 r. (I ACa 96/14) i strona powodowa miała podstawy zakładać, że zostanie ona uwzględniona zaś wyroki sądu II oraz I instancji zostaną uchylone. Ponadto skarżąca została

wpisana do księgi wieczystej jako właściciel nieruchomości w dniu 13 grudnia 2016 r. ale apelacja od tego orzeczenia została uwzględniona i przywrócono wpis (...)S.A. w P.. W tym stanie rzeczy skarżąca nie występowała ze skargą o wznowienie licząc się z tym, że do wykazania bezspornej podstawy wznowienia niezbędne jest legitymowanie się prawomocnym wpisem w dziale II księgi wieczystej. Ponowny wpis skarżącej do księgi wieczystej nastąpił dnia 29 stycznia 2018 r., od wpisu tego wniesiono skargę, zaś wzmiankę o skardze wykreślono dopiero w dniu 9 maja 2018 r. O tym, że pomimo braku wpisu do księgi wieczystej skarżącej służy legitymacja do domagania się za bezumowne korzystanie z nieruchomości skarżąca dowiedziała się z ustnych motywów wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 11 stycznia 2018 r. (sygn. akt I C 1369/15).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c. można żądać wznowienia w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Ponadto zgodnie z art. 407 § 1 k.p.c. skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzymiesięcznym; termin ten liczy się od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia, a gdy podstawą jest pozbawienie możliwości działania lub brak należytej reprezentacji - od dnia, w którym o wyroku dowiedziała się strona, jej organ lub jej przedstawiciel ustawowy.

Skarżąca wskazała jako podstawę wznowienia okoliczność, iż pomimo braku jej ujawnienia jako właściciela w dziale II księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości przy ul. (...) ((...)) przysługuje jej legitymacja materialna do domagania się od pozwanych zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z części tej nieruchomości. Własność przedmiotowej nieruchomości Gmina nabyła z dniem 27 maja 1990 r. co stwierdzono decyzją Wojewody (...) z dnia 11 lipca 2016 r. stwierdzającą nabycie nieruchomości z mocy prawa w trybie tzw. komunalizacji. Wpis prawa własności Gminy nastąpił dopiero w dniu 29 stycznia 2018 r.

Okoliczność, iż skarżąca jest od 27 maja 1990 r. właścicielem nieruchomości przy ul. (...) ((...)) i jako właścicielowi przysługuje jej legitymacja do dochodzenia wynagrodzenia o bezumowne korzystanie z nieruchomości nie jest sama w sobie ani faktem ani dowodem w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. Wszelako powołanie się na okoliczność bycia właścicielem nieruchomości należy w realiach niniejszej sprawy rozumieć jako powołanie się na zespół okoliczności faktycznych warunkujących nabycie przez skarżącą własności w trybie komunalizacji z dniem 27 maja 1990 r. (które to okoliczności legły u podstaw powoływanej w skardze decyzji administracyjnej z dnia 11 lipca 2016 r.) oraz na dowód w postaci tej decyzji administracyjnej.

Takie określenie podstawy wznowienia prowadzi do wniosku, iż skarga o wznowienie na niej oparta podlegać powinna odrzuceniu. W ocenie Sądu Apelacyjnego momentem, w którym skarżąca dowiedziała się o okolicznościach faktycznych, które prowadziły do nabycia przez nią własności nieruchomości z dniem 27 maja 1990 r., był najpóźniej moment dowiedzenia się o tym, że decyzja Wojewody (...) z dnia 11 lipca 2016 r. stwierdzająca nabycie nieruchomości z mocy prawa w trybie tzw. komunalizacji stała się ostateczna, a zatem – jak to wynika z pisma z dnia 5 czerwca 2018 r. – początek sierpnia 2016 r. Z decyzji tej skarżąca dowiedziała się bowiem w sposób miarodajny o zaistnieniu faktów prowadzących do nabycia przez nią własności tej nieruchomości, a zarazem taka ostateczna decyzja stanowi dowód na okoliczność, że zaistnienie tych faktów doprowadziło do nabycia własności nieruchomości przez skarżącą w tej właśnie dacie. Od tego zatem czasu, a zatem od początku sierpnia 2016 r., należy liczyć trzymiesięczny termin z art. 407 § 1 k.p.c. Termin ten upływał z początkiem listopada 2016 r.

Powoływana przez skarżącą okoliczność, iż w tym czasie nie została jeszcze rozpoznana skarga kasacyjna od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 18 czerwca 2015 r. (I ACa 96/14) nie wpływała w żaden sposób na bieg terminu do wniesienia skargi kasacyjnej. Wyrok ten bowiem był już - zgodnie z art. 363 § 1 k.p.c. – prawomocny. Fakt wniesienia skargi kasacyjnej prawomocności go nie pozbawiał. Natomiast skargę o wznowienie można wnieść w sprawie zakończonej wyrokiem prawomocnym (art. 399 § 1 k.p.c.). Ponadto w skardze kasacyjnej skarżąca powołała się na inne podstawy aniżeli w rozpoznawanej w niniejszym postępowaniu skardze o wznowienie postępowania.

Bez znaczenia dla biegu terminu do złożenia skargi o wznowienie pozostają również eksponowane przez skarżącą okoliczności dotyczące ujawnienia strony powodowej jako właściciela w księdze wieczystej nieruchomości. Decyzja Wojewody (...) z dnia 11 lipca 2016 r. stanowiła bowiem w pełni wiarygodny dowód na okoliczność nabycia przez skarżącą prawa własności nieruchomości w dniu 27 maja 1990 r. i – w braku dowodów na utratę przez skarżącą własności nieruchomości po tej dacie – stanowiłaby wystarczający dowód na wykazanie prawa własności nieruchomości w okresie objętym żądaniem pozwu w sprawie sygn. akt I ACa 96/14. Wpis skarżącej do księgi wieczystej jako właściciela nieruchomości nie miał charakteru konstytutywnego, a jedynie deklaratoryjny i z faktem jego dokonania wiązało się jedynie ułatwienie dowodowe w postaci zastosowania domniemania z art. 3 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Brak prawomocnego wpisu do księgi wieczystej nie stanowiłby wszelako dla skarżącej przeszkody w powołaniu się w postępowaniu przed sądem na przysługujące jej prawo własności i w wykazaniu go wyżej powołanym dowodem w postaci decyzji Wojewody (...) z dnia 11 lipca 2016 r. Powoływana w tym kontekście okoliczność, iż o tym, że - pomimo braku wpisu do księgi wieczystej - służy jej legitymacja do domagania się za bezumowne korzystanie z nieruchomości skarżąca dowiedzieć się miała z ustnych motywów wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 11 stycznia 2018 r. (sygn. akt I C 1369/15) jest z punktu widzenia biegu terminu do wniesienia skargi o wznowienie bez znaczenia. Początek biegu terminu do wniesienia skargi o wznowienie na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. wyznacza bowiem moment dowiedzenia się o faktach i dowodach, które mogłyby mieć wpływ na rozstrzygnięcie, od którego wniesiono skargę o wznowienie, a nie moment, w którym skarżąca dowiedziała się o wyrażeniu w orzeczeniu sądowym w innej sprawie poglądu prawnego, zgodnie z którym znane jej już wcześniej fakty i dowody mogłyby stanowić podstawę takiej skargi o wznowienie. Z kolei powoływanie się w skardze na wypowiedzi w orzecznictwie, iż wykazanie prawa własności nieruchomości powinno nastąpić poprzez odpowiedni wpis w księdze wieczystej, jawi się jako nieskuteczne. W sprawie I C 431/11 (I ACa 96/14) prawomocne oddalenie powództwa nastąpiło bowiem dlatego, że skarżąca powoływała się na prowadzenie cudzej sprawy bez zlecenia (gdyż prowadzącemu cudzą sprawą bez zlecenia roszczenie o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości nie przysługuje), a nie dlatego, że skarżąca nie udowodniła, że jest właścicielem nieruchomości. W postępowaniu tym bowiem skarżąca nie twierdziła aby była właścicielem nieruchomości.

W tym stanie rzeczy, biorąc pod uwagę, że termin do złożenia skargi o wznowienie kończył się z upływem 3 miesięcy liczonych od początku sierpnia 2016 r., a zatem z początkiem listopada 2016 r., a skargę złożono dopiero w dniu 11 kwietnia 2018 r., skarga podlegała odrzuceniu jako złożona z uchybieniem terminowi z art. 407 § 1 k.p.c.

Niezależnie od powyższego skarga podlega odrzuceniu z tej przyczyny, iż okoliczności powołane na jej uzasadnienie nie stanowią podstawy wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem podstawą skargi o wznowienie jest ujawnienie się takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Pomiędzy faktami i dowodami powołanymi w skardze o wznowienie a podstawą żądania pozwu w sprawie, której skarga dotyczy musi zachodzić tego typu związek, że ujawnienie się powoływanych w skardze faktów i dowodów prowadziłoby do wydania innego rozstrzygnięcia aniżeli rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonym skargą orzeczeniu.

Taka sytuacja w niniejszej sprawie nie zachodzi. Przypomnieć w tym kontekście należy, że w postępowaniu sygn. akt I C 431/11 (I ACa 96/14) strona powodowa na uzasadnienie zgłoszonego w niej żądania wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości powołała się początkowo na wykonywanie zarządu „pozostawionego” przez likwidatora(...)S.A. (pозew – k. 103). Następnie powołała się na fakt wykonywania zarządu nieruchomością sprawowanego imieniem Skarbu Państwa w powiązaniu z faktem, iż toczy się postępowanie o zasiedzenie nieruchomości (rozprawa – k. 213). Kolejno zmieniła swoje stanowisko w ten sposób, iż powołała się na fakt wykonywania zarządu nieruchomością w ramach prowadzenia cudzej sprawy bez zlecenia zgodnie z przepisami art. 752 i nast. k.c., tj. prowadzenia bez zlecenia sprawy Skarbu Państwa (pismo z 10 kwietnia 2012 r. - k. 237; odpowiedź na zażalenie - k. 276). Twierdziła przy tym, że wedle jej wiedzy właścicielem nieruchomości jest Skarb Państwa (pismo z 2 października 2012 r. - k. 337, k. 343) oraz że uważa, że właścicielem jest Skarb Państwa, ale nie jest w stanie wykazać komu przysługuje prawo własności i powołuje się na prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia (apelacja – k. 372, k. 375). Powoływała się na nieprawomocne orzeczenie o stwierdzeniu zasiedzenia

na rzecz Skarbu Państwa (rozprawa z dnia 18.06.2015 r. (k. 435), czas rozprawy. 00:14:58). Z kolei w skardze kasacyjnej (k. 459) powołała się na prowadzenie cudzej sprawy bez zlecenia. Przy tak określonej podstawie faktycznej roszczenia dochodzonego w sprawie sygn. akt I C 431/11 (I ACa 96/14) ujawnienie się w toku tej sprawy okoliczności, iż strona powodowa była w rzeczywistości w okresie objętym żądaniem pozwu właścicielem nieruchomości nie miałyby – w braku stosownej zmiany podstawy faktycznej żądania pozwu – wpływu na treść zapadłych rozstrzygnięć. Nawet gdyby wiadomo było, że skarżąca jest właścicielem nieruchomości, a pomimo tego domagała się zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości powołując się na prowadzenie cudzej sprawy bez zlecenia, to tak uzasadniane roszczenie podlegałoby oddaleniu jako bezzasadne. Z faktu prowadzenia cudzej sprawy bez zlecenia nie wynika bowiem uprawnienie do dochodzenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Roszczenie o zapłatę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości oparte na twierdzeniu o byciu tej nieruchomości właścicielem jest innym roszczeniem aniżeli roszczenie o zapłatę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości oparte na twierdzeniu o prowadzeniu w odniesieniu do tej nieruchomości cudzej sprawy bez zlecenia. Ujawnienie się zatem okoliczności faktycznych i dowodów wskazujących na to, że osoba dochodząca we wcześniejszym postępowaniu nieskutecznie roszczenia o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości z powołaniem się na prowadzenie cudzej sprawy bez zlecenia była w rzeczywistości właścicielem tej nieruchomości, może stanowić podstawę do wytoczenia nowego powództwa opartego na nowej podstawie faktycznej, na którą składają się niepowołane we wcześniejszym postępowaniu fakty rozstrzygające o przysługiwaniu powodowi prawa własności. Wytoczeniu takiego powództwa nie stoi bowiem na przeszkodzie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. gdyż zakazuje on wytaczania powództwa o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami, a w tym wypadku, pomimo tożsamości stron, roszczenia byłyby odmienne. Ujawnienie się jednak takich okoliczności faktycznych i dowodów nie może stanowić podstawy do skutecznego złożenia skargi o wznowienie postępowania.

Mając to na uwadze skarga o wznowienie podlegała odrzuceniu o czym orzeczono w sentencji na zasadzie art. 410 § 1 k.p.c.

SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Robert Jurga SSO (del.) Wojciech Żukowski